

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЗА 2015. ГОДИНУ**

Садржај

е-Култура	3
Музеји Србије десет дана од 10 до 10	4
Културна партиципација и наслеђе 2015	6
Систем галеријских и излагачких простора у Србији	7
Културне индустрије у Србији	9
Часопис Култура	11
Ћирилица	14
Циклус трибина „Стеван Мајсторовић”	14
Галерија Завода	16
Промоција и имплементација УНЕСКО Конвенције о заштити и унапређењу културне разноликости	19
Конференције, конгреси и симпозијуми у иностранству	23
Press извештај 2015	26

е-Култура

Руководиоци пројекта: Слободан Мрђа и Биљана Јокић

Технички координатор: Маријана Узуновски

Сарадници за комуникацију са установама културе: Маша Вукановић, Дејан Загорац, Маја Маринковић, Драгана Мартиновић, Богдана Опачић, Тамара Петровић, Пеђа Пивљанин, Синиша Стефановић, Ана Стојановић, Бојана Субашић

Институционална сарадња: Републички завод за статистику

Основне информације о развоју информационог система у култури

е-Култура представља информациони систем у култури, који се развија се континуирано од 2001. године (када није постојала било каква обједињена евиденција установа, удружења и организација у култури на територији Србије). До 2010. године систем се више пута технолошки и садржински мењао у складу са резултатима истраживања, потребама корисника и технолошким могућностима. Број и класификација институција у бази мењали су се и мењаће се у будућности с обзиром на комплексност и динамику промене појава у култури.

Главни циљ је успостављање одрживости система, што подразумева две велике групе активности: 1. успостављање и унапређење процедура за континуирано ажурирање података, непосредно од стране учесника у систему; 2. континуирано преиспитивање и прилагођавање основне класификације и структуре података у бази.

Од почетка реализације пројекта негује се сарадња са свим референтним установама културе на националном нивоу, пре свега у погледу обједињавања основних евиденција, као и у погледу дефинисања структуре података у бази (Народни музеј у Београду, Народна библиотека Србије, Архив Србије, Републички завод за заштиту споменика културе, Народно позориште у Београду). Од јула 2013. године, е-Култура се развија у партнерству са Републичким заводом за статистику, на основу потписаног споразума о сарадњи. На тај начин, пројекат је унапређен у смислу обезбеђивања законске основе за потраживање података (према Закону о званичној статистици), као и обједињавања база података и развоја у правцу стандардизације и одрживости.

Активности у 2015. години

Реализован је други годишњи циклус прикупљања података о музејима, биоскопима, позориштима, библиотекама, издаваштву, медијима и галеријама. Као и претходне године, за прве три класе подаци су прикупљени тако што је установама омогућен директан приступ бази путем *online* форме. Такође, као и прошле године, статистички извештаји о свих седам обрађених класа представљени су у штампаној и електронској публикацији „Култура 2014“ у партнерству са Републичким заводом статистику.

Активности које су биле планиране за 2015. годину, а тичу се израде програмских пакета за друге класе институција (заводи за заштиту споменика, поливалентни центри, удружења у култури), као и одржавање адаптивности и корективности постојећег

информационог система, што је требало да буде обухваћено јавном набавком програмирања, нису обављене због тога што се у припремним радњама за јавну набавку дошло до закључка да опредељена средства није могуће употребити за планиране активности услед њихове сложености и комплексности која захтева раније програмерске послове. Пошто није било сигурно да ће се средства бити наменски утрошена, координатор одељења истраживања одлучио је да се јавна набавка не расписује и да се средства у редовној процедури врате Министарству културе и информисања.

С друге стране, изостанак јавне набавке ни на који начин није утицао на рад и редовне активности пројекта е-Култура, док ће активности на развоју пројекта бити настављене наредне буџетске године.

Структура трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Услуга програмирања од стране правног лица	Одржавање система е-Култура	250,000.00	250,000.00	0.00	250,000.00
Услуга програмирања од стране правног лица	Пројектовање нових образаца и извештаја	250,000.00	250,000.00	0.00	250,000.00
Услуга WEB програмирања од стране правног лица	Редизајн сајта е-Култура	150,000.00	150,000.00	0.00	150,000.00
Закуп сервера код провајдера	Закуп VPS сервера на годишњем нивоу	86,400.00	86,400.00	86,400.00	0.00
Укупно		736,400.00	736,400.00	86,400.00	650,000.00

Музеји Србије десет дана од 10 до 10

Руководиоци пројекта: Биљана Јокић и Слободан Мрђа

Сарадници у фази припреме података за обраду: Бојана Косорић, Маја Маринковић, Драгана Мартиновић, Богдана Опачић, Тамара Петровић, Пеђа Пивљанин, Сениша Стефановић, Ана Стојановић и Бојана Субашић.

Институционална сарадња: Народни музеј у Београду (стручни консултант: Биљана Ђорђевић)

Завод за проучавање културног развитка добио је позив да спроведе истраживање посетилаца манифестације „Музеји Србије 10 дана од 10 до 10“. С обзиром на то да пројекат није био у плану за 2015. годину и да је рок за припрему истраживања био кратак, договорено је да се истраживање третира као пилот пројекат, а да се истраживање посетилаца ове манифестације уврсти у План рада Завода за 2016. годину. Следи кратак приказ истраживања (изводи из извештаја који је припремљен за Одбор манифестације).

Предмет и циљеви истраживања

Пилот пројекат осмишљен је тако да се истражи структура посетилаца манифестације, њихови ставови према овако конципираној манифестацији, као и према музејима уопште.

Општи циљ је био да се испита потреба за оваквом манифестацијом, с обзиром на редовне музејске програме и концептуално другачију манифестацију „Ноћ музеја“.

Специфични циљеви:

1. Утврђивање демографске структуре посетилаца;
2. Ставови према манифестацији у односу на концепт – временски оквир и програмску понуду;
3. Ставови и навике посећивања музеја;
4. Препреке за чешће посећивање музеја.

Метод

На стручним консултацијама договорено је да се спроведе анкета са посебно креираним упитником у краћој форми, прилагођеним за самостално попуњавање од стране испитаника. Пошто није било средстава за ангажман професионалних анкетара, као ни за непосредну обуку кустоса у музејима, припремљено је упутство за избор испитаника у писаној форми које је електронском поштом упућено на адресе свих музеја одабраних за учешће у истраживању.

Изостанак финансијских средстава и кратак рок за припрему истраживања утицали су на његову реализацију, што се огледа у следећим ограничењима, која треба имати у виду приликом тумачења резултата:

- теренски рад поверен је запосленима у музејима – проблем ресурса, обучености за анкетирање, придржавања инструкција за избор испитаника, изостанак контроле на терену;
- пројектован је случајан узорак на 3.000 испитаника, на укупно 36 музејских локација у 21 граду – попуњене упитнике доставило је 25 музеја из 14 градова (укупно 1.873 испитаника);
- узорак се не може сматрати репрезентативним, али се резултати могу користити као смернице за наредно истраживање.

Резиме главних резултата

- Посетиоци манифестације су у највећој мери са сталним боравком у граду, запослени, средњих година, виших нивоа образовања, професија изван области културе и уметности;
- Већина испитаника има позитиван став према посећивању музеја и то чини између једног и пет пута годишње;
- Сваки четврти посетилац није унапред био информисан о концепту манифестације (бесплатан улаз током 10 дана);
- 39% посетилаца сматра да *Ноћ музеја* треба да се реализује и поред манифестације *Музеји Србије 10 дана од 10 до 10* – ове две манифестације углавном се опажају као концептуално различите и неконкурентне;
- 59% посетилаца желело би посебне програме (концерте, трибине, радионице и др.) током манифестације – није довољно само продужено радно време;
- Радно време као препреку за чешће посећивање музеја наводи мање од 10% посетилаца, док је најизраженија препрека мањак информација о дешавањима у музејима.

План наставка истраживања

У сарадњи са Народним музејом у Београду, планом рада Завода за 2016. годину предвиђена је реализација истраживања већег обима уз ангажман сарадника за анкетирање, чиме би се унапредила репрезентативност узорка. Паралелно са анкетом, предлог је да се дефинише прецизна процедура за праћење посећености музеја током свих дана манифестације – јединствено за све музеје. Такође, важно је евалуирати манифестацију из угла кустоса – учесника у реализацији. Овај део истраживања *ad hoc* је осмишљен и током 2015. године. Прикупљени материјал није аналитички обрађен, пошто није био осмишљен са тим циљем, али може да послужи приликом планирања и конципирања поменутог дела истраживања за 2016. годину.

Културна партиципација и наслеђе 2015

Руководиоци пројекта: Маша Вукановић, Ана Стојановић и Маја Тодоровић

Будући да институционално посредовани садржаји културе уз дечје игре (као неформалне облике стицања знања о окружењу и вештина социјализације) представљају важан аспект у развоју личности, циљ пројекта „Културна партиципација и културно наслеђе“ је да пружи податке који омогућавају иновације у погледу повећања учешћа деце предшколског и основно-школског узраста у културном животу. Средство за остваривање тог циља јесте електронска база података названа *Култура и друге дечје игре* која ће стајати на располагању практичарима у установама и организацијама у култури; истраживачима у областима педагогије, социјалне и развојне психологије, етнологије, антропологије и студија културе; те доносиоцима одлука који треба да подрже пројекте и програме усмерене ка повећању културне партиципације деце наведеног узраста. У 2015. години спроведене су следеће пројектне активности:

- Уобличавање базе података *Култура и друге дечје игре*. База је коначно конципирана као дрво са две главне гране – једну чине програми установа и организација у култури намењени деци наведеног узраста; док другу грану чине дечје игре ван окриља вртића, школа, установа и организација у култури;
- Прикупљање података о програмима реализованим у установама културе: Центар за културу „Стари град“ (УК „Пароброд“), Дом пионира (Дечји културни центар Београда), Музеј афричке уметности, Библиотека града Београда, Природњачки музеј, Етнографски музеј;
- Дигитализација материјала о активностима институција („Школигрица“, „Сусрети четвртком“, „Радост Европе“, Пионирски град);
- Промоција пројекта „Културна партиципација и културно наслеђе“. Одржана је 2. новембра 2015. године у УК „Пароброд“. Учествовало је 50-ак представника установа и организација које у свом раду пажњу поклањају деци горе наведеног узраста;
- Успостављена је сарадња са УК „Пароброд“, Дечјим културним центром Београда, Музејом афричке уметности, Библиотеком града Београда и Народним музејом у Београду.

Активности које су биле планиране за 2015. годину, а тичу се програмирања базе података, које су требале бити обухваћене јавном набавком програмирања, нису обављене због тога што јавна набавка за програмирање није расписана из разлога који су објашњени у извештају о пројекту е-Култура, који је чинио 69,2 % укупних средства предвиђених за услугу програмирања од стране правног лица.

Структура трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Услуга програмирања од стране правног лица	Програмирање базе података	119,000.00	119,000.00	0.00	119,000.00
Укупно		119,000.00	119,000.00	0.00	119,000.00

Систем галеријских и излагачких простора у Србији

Аутори пројекта: мр Драгана Мартиновић (истраживач/ виши стручни сарадник у Заводу за проучавање културног развоја, Београд), ма Димитрије Тадић (саветник за визуелне уметности и мултимедије у Министарству културе и информисања Републике Србије) и Нина Михаљинац (докторант на групи за теорију уметности и медија Универзитета уметности у Београду)

Контекст истраживања

Када су савремене визуелне уметности у питању, галеријски и излагачки систем представља кључну платформу презентације и продукције текућег уметничког стваралаштва, чије је функционисање, међутим, недовољно и несистематски истражено. Ипак, у протеклом периоду, спроведено је неколико по обиму мањих али веома важних иницијалних истраживања и пројеката, на основу којих је констатована неопходност даљег испитивања комплексне области визуелног стваралаштва и функционисања галеријског и излагачког система у Србији. Из тог разлога, у сарадњи са Министарством културе и информисања, у Заводу за проучавање културног развоја предузет је развојно–истраживачки пројекат под називом „Галеријски систем у Србији“ који кроз темељан и систематичан начин приступа задатој теми.

Фазе истраживања и активности на пројекту

Истраживање је подељено у две фазе. Прву фазу (2013/2014) је чинило дефинисање, мапирање и класификација галерија и излагачких простора у Србији, а прикупљени подаци о 338 галерија и излагачких простора представљени су у публикацији „Атлас галерија и излагачких простора у Србији“. Овај адресар са графичким приказима важних података уједно је и својеврсни водич кроз изложбени систем у Србији. Поред тога, овом публикацијом обухваћен је и стандардизовани упитник који је коришћен у другој фази истраживања (2015/2016).

Друга фаза овог пројекта базирана је на истраживању програмских и пословних политика галерија и излагачких простора, а њом су, према истраживачкој методологији,

обухваћени они простори који испуњавају седам постављених критеријума. Њима је био дистрибуиран упитник (укупно 177 упитника), а у 2015. години добијени квантитативни подаци унети су у базу. Из разлога слабог одзива, прикупљање упитника се наставило до краја 2015. години, тако да је закључно са децембром 2015, од 177 послатих упитника на њега одговорило 119 галерија, дакле 68% узорка је добијено. Стога, у 2016. може да се приступи обради, анализи и интерпретацији резултата на основу добијених података о програмским и пословним политикама галерија и излагачких простора у Србији. Резултати ће бити штампани до краја године у публикацији „Програмска и пословна политика галерија и излагачких простора у Србији“.

У 2015. години, одржана је промоција Атласа у Заводу за проучавање културног развитка, а пред присутнима је демонстрирана и дигитална мапа галерија и излагачких простора. Наиме, завршно са 2015, постављена је интернет презентација Адресара галерија и излагачких простора у виду дигиталне мапе која, осим географске позиције галерија, пружа и основни сет информација о овим просторима визуелне уметности (<http://atlasgalerija.rs/mapa/>). Такође, у 2015. је изван број Атласа дистрибуиран галеријама и установама културе у Србији, али услед великог интересовања, планира се доштампавање публикације и њено даље дистрибуирање.

Предмет и циљеви друге фазе истраживања

Предмет друге фазе истраживања (2015/2016) су, као што је наведено, програмске и пословне политике галерија и излагачких простора. Основни циљеви су: дефинисање излагачких профила и заступљених вредности, као и стандарда пословања; стицање увида у актуелно стање система галерија и излагачких простора, као и у савремене токове излагачких пракси у Србији; препознавање кључних проблема у функционисању изложбеног система, предлагање мера које могу да утичу на њихово решавање, те давање препорука за побољшање њиховог рада.

Активности које су биле планиране за 2015. годину, а тичу се ажурирања интернет странице, које су требале бити обухваћене јавном набавком програмирања, нису обављене због тога што јавна набавка за програмирање није расписана из разлога који су објашњени у извештају о пројекту е-Култура, који је чинио 69,2 % укупних средства предвиђених за услугу програмирања од стране правног лица.

Структура трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Услуга програмирања од стране правног лица	Ажурирање интернет странице	170,000.00	170,000.00	0.00	170,000.00
Трошкови штампања	Дизајн, прелом и штампа публикације	240,000.00	240,000.00	240,000.00	0.00
Укупно		410,000.00	410,000.00	240,000.00	170,000.00

Културне индустрије у Србији

Координатори: Дејан Загорац, Богдана Опачић и Бојана Субашић

Културне индустрије су област која на глобалном плану све више заокупља пажњу значајних организација и актера. И у Србији оне постају поље на које се у истраживачком смислу ставља већи фокус.

Пројектом *Културне индустрије у Србији*, Завод настоји да да свој допринос прегледу ових важних области културног развоја. Циљ истраживања најпре је било сагледавање стања у четири области културних индустрија: кинематографији, издаваштву, медијима и креативном дизајну. Ипак, због сложености активности, фокус истраживача Завода је у 2015. години усмерен на кинематографију и издаваштво, као и преглед медијске сцене.

У том контексту 2015. година била је посвећена прикупљању података о поменутој две области кроз фокус групе и интервјуе са релевантним актерима у овим областима. Треба поменути да је истраживање кинематографије наставак активности Завода на пољу филма, након завршеног истраживања *Биоскопи у Србији* 2013. године. У сфери кинематографије до сада је завршено низ активности који омогућавају комплетније сагледавање слике у области кинематографије.

База биоскопа у Србији и њихова активност се редовно ажурира у склопу система Е-култура. За потребе Е-културе и истраживања креирана је и база продуцентских и дистрибутерских кућа на простору Србије, у неколико наврата вођени су разговори са представницима Филмског центра Србије (са тадашњом директорком Снежаном Марић, Бојаном Ристић задуженом за статистичке податке о филмској делатности, Огњеном Ракчевићем, Лазаром Симовићем и Милољубом Стојановићем). Такође су вођени разговори са представницама Филмске асоцијације Србије (Мајом Вукадиновић и Аном Илић). Прикупљени су подаци из Агенције за привредне регистре и урађен деск истраживање о квантитативним аспектима ове културне индустрије. Прикупљена је и литература за сагледавање законске регулативе у области кинематографије од 1929. године до данас. Према прикупљеним подацима у 2015. години, у области кинематографије активно је 534 привредна друштва и 907 предузетника.

У сврху компаративне анализе, али и сагледавања начина функционисања европских фондова и међународне сарадње на пољу филма уприличена је посета словеначким актерима у сфери филма. Основни закључак истраживача Завода за проучавање културног развоја је да постоје потенцијали за развој заједничких истраживачких пројеката који би служили мапирању свих актера у свету филма у региону, њиховом повезивању и олакшавању комуникације.

У 2016. години планирано је да се обаве разговори са представницима Групе за кинематографију у оквиру Привредне коморе Србије, Удружењем филмских уметника Србије, неколико продуцентских и дистрибутерских кућа (методом фокус група), да се заврши анализа, објави и презентује публикација.

Када је реч о издаваштву, током 2015. године истраживачи Завода за проучавање културног развоја прикупили су податке од Агенције за привредне регистре, према чијој бази је у Републици Србији тренутно активно 1.464 предузећа који се баве издавачком делатношћу. Више од 70% ових предузећа седиште има на територији Београда. У току 2015. године прикупљена је и прегледана законска регулатива у области издаваштва.

У циљу сагледавања слике издаваштва у Републици Србији обављени су и разговори, у форми фокус група, са 25 представника издавачких кућа са територији Крагујевца, Чачка, Ниша, Зрењанина и Новог Сада. Ови градови изабрани су као регионални центри, али и градови у којима је значајније развијена издавачка делатност. Поред представника издавача на фокус групама су учествовали и представници градских библиотека из наведених градова и културних центара чија издавачка делатност је препозната у ширим круговима у Србији. Неки од најчешће истицаних проблема од стране издавача и представника библиотека су: постојећа законска регулатива, посебно немогућност адекватне примене Закона о јавним набавкама за куповину књига у библиотекама, недовољна заштита ауторских права, нерегулисано поље тржишних попушта; неуједначено присуство издавача на тржишту; централизованост издавача (преко 800 издавача смештено је у Београду); неадекватна улога медија и образовних установа у развоју читалаштва; светски тренд опадања интересовања за штампану литературу и давање предности електронским медијима; популаризација књига упитног садржаја. Издавачи су истакли и проблем недовољног броја лектора, коректора и техничких уредника у издавачким предузећима, као и, све чешће, лоше преводе књижевних дела.

У 2016. години планирано је да се разговори обаве са представницима издавачких кућа из Београда, представницима библиотека из Београда, и да се добијени подаци искористе за креирање упитника који ће бити послат свим издавачким предузећима. Такође, планирана је анализа добијених података и организовање трибине у Заводу за проучавање културног развитка на којој ће бити представљена публикација и резултати истраживања.

Због повећаног обима посла у склопу Конвенције 2005 и обележавања 10-годишњице од њеног доношења, као и реализације међународног пројекта *Индикатори развоја културе* (Унеско), истраживање *Културне индустрије у Србији* је у другој половини године обављано смањеном динамиком, а 2016. година је планирана за завршетак извештаја и представљање резултата.

Спецификација трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Путни трошкови (гориво, путарине)	Обилазак 5 градова у којима су одржане фокус групе	17.000,00	17.000,00	20.860,00	0,00
Дневнице и смештај	Дневнице и смештај истраживачког тима ради одржавања фокус група	69.600,00	69.600,00	60.704,00	5.036,00
Укупно		86.600,00	86.600,00	81.564,00	5.036,00

Часопис Култура

Часопис *Култура* је научни часопис категоризован у *Регистру научних часописа* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије под ознаком М 51 у групи часописа за историју, историју уметности, етнологију и археологију.

Часопис *Култура* је 2010. године успео да врати редовност објављивања (издавања) на тромесечном (кварталном) нивоу, а то подразумева да први број у години излази током пролећа, други током лета, трећи током јесени, а четврти током зиме на прелазу из једне у другу годину. Редовност се наставила у 2011, 2012, 2013, 2014. и 2015. години. Од првог броја у 2013. години (број 138) часопис *Култура* је прешао са латиничног на ћирилично писмо с напоменом да ће се текстови аутора из региона (Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска и Словенија) који пишу на латиници објављивати на латиничном писму.

Пролећни 146. број часописа *Култура* обрађује тему *Студије културе* чији су приређивачи проф. др Јелена Ђорђевић са Факултета политичких наука Универзитета у Београду и проф. др Александар Прњат, главни уредник часописа *Култура*.

Порука уредника теме *Студије културе* јесте да се као преваходно интердисциплинарно, то јест „трансдисциплинарно” поље, ове студије прилагођавају, али и привлаче, „заводе” оне који сматрају да су дисциплинарне границе пропусне и да их је нужно прекорачити да би се култура разумела као целокупни начин живота одређених друштава, група и појединаца, а не као посвећена област у којој исијава дух у својим најузвишенијим формама. С друге стране, оне показују велику меру употребљивости у сагледавању унутарњих веза између економије, политике и културе пружајући средства за активно укључивање у живот друштва.

Летњи 147. број часописа *Култура* се бави темом *Контекст у уметности и медијима*, чије су уреднице проф. др Ангелина Милосављевић Аулт и доц. др Маја Станковић са Факултета за медије и комуникацију у Београду.

Порука уредница теме *Контекст у уметности и медијима* јесте да се контекст најчешће узима као арбитран и недовољно дефинисан појам. Поставља се питање да ли је уопште појам? Ако говоримо о тексту, филму, уметничком раду, контекст је нешто што долази споља, што је придодато и самим тим нема везе са суштином поменутих уметничких форми. Овакво схватање контекста веома дуго опстаје, пре свега, зато што одговара, нама блиској, дуалној матрици мишљења и хијерархијски оријентисаним вредносним критеријумима по којима оно унутрашње има везе са суштином, па је самим тим важније, док је све спољашње – мање битно, случајно и ниже по важности. Суштина претпоставља унапред дато значење или смисао, а на нама као читаоцу или посматрачу је да је откријемо. То „унапред дато” истовремено урачунава непроменљиво, универзално, аутономно, што су све конвенционалне претпоставке у супротности са начином на који данас мислимо, радимо, једном речју, живимо. Са трансформацијом чврстог капитала у флуидни, трајности у тренутачност и пребацивањем тежишта са просторне на временску димензију у различитим регистрима друштвеног деловања дошло је и до трансформације вредносних категорија у конзумерску културу у којем су све вредности потрошачке – променљиве, пропадљиве и у сталном процесу промене. Наравно, томе можемо приписати негативне конотације или ламентирати над прошлим, што нас опет враћа на хијерархијско вредновање и дуалну матрицу (добро-лоше, црно-бело...) или се суочити с променама и пронаћи нове алате за њихово разумевање.

Промоција пролећног 146. броја и летњег 147. броја часописа *Култура* је одржана 18. новембра 2015. године у галерији Завода за проучавање културног развоја. На промоцији часописа су говорили проф. др Јелена Ђорђевић и проф. др Александар Прњат, уредници теме *Студије културе* у 146. броју, проф. др Ангелина Милосављевић Аулт, коуредница теме *Концепт у уметности и медијима* у 147. броју и Марина Лукић Цветић, одговорна уредница часописа *Култура*.

Јесењи 148. број часописа *Култура* обрађује тему *Појам спирале у култури*, чији је уредник академик господин Владета Јеротић, из Српске академије наука и уметности у Београду и тему *Социологија у новом кључу*, чији је уредник проф. др Владимир Вулетић са Филозофског факултета у Београду.

Порука теме *Појам спирале у култури* јесте да је спирала или завојница је, као један од најстаријих и веома сложених симбола, заступљен још од палеолитских времена у свим културама миленијумског цивилизацијског развоја. Представља соларне и лунарне моћи, ваздух, воду, грмљавину и муњу, велику генеративну силу и еманаацију. Спирала се шири и сужава, извире и увире, одмотава и намотава те симболизује ширење и скупљање Космоса, јачање и слабљење Сунца, пуњење и једење Месеца, ритмично смењивање еволуције и инволуције, живота и смрти. Спирала може да представља две хемисфере, планете или мозга, два пола, мушког и женског, јин и јанг, манифестно и неманифестно. Сажето, спирала означава континуитет у природи и култури.

Порука уредника теме *Социологија у новом кључу* јесте да би овај, на изглед, претенциозан назив требало да подсети на истоимену књигу Бергера и Келнера у којој аутори, између осталог, тврде да социологија мора да се врати великим темама како би превазишла кризу у којој се нашла седамдесетих година прошлог века. Генерација младих социолога чији се радови представљају у овој теми изгледа да се нашла пред сличним изазовом. Након друштвених промена из 2000. године нестала је велика тема којом се социологија бавила током деведесетих и друге половине осамдесетих година двадесетог века. Реч је, наравно, о друштвеној трансформацији из социјализма у капитализам коју су социолози успешно легитимисали.

Зимски 149. број часописа *Култура* се бави темом *Криза нарације*, чија је уредница проф. Владислава Гордић Петковић са Филозофског факултета у Новом Саду и темом *Политичка култура*, чији је приређивач проф. др Александар Прњат, главни уредник часописа *Култура*.

Порука теме *Криза нарације* јесте да нарација почива на претпоставци да је живот подложен разумевању и у њеној природи је да казује какве су ствари и зашто. Међутим, савремена друштвена ситуација и идеолошка систематизација света сабија људску свест на тако мали простор да живот нужно изгледа несводив. Притисак на наративне конструкције с геополитичког врха утолико је јачи уколико је простор за слободну обраду неизрецивог мања. Српска књижевна сцена посегнула је за приповедањем у првом лицу у нади да се субјективној интерпретацији света не могу наметнути границе, али суочила се с ситуацијом нагомилавања бесмисла. Наратив је почео да се урушава сам од себе. Парадоксално, идеологија представља чврст ослонац нарацији као референтна вредност у односу на коју нарација организује свој садржај, но с друге стране, она је и њена највећа коб. Идеологија изнутра, као наративни стожер, омогућава стабилну структуру, али као диктат споља доводи наратив у шизофрену ситуацију услед које се губи компас. Време криза је време када је немогуће говорити о стварима и бити сигуран да оно о чему говоримо постоји. Време криза

траје протеклих пар деценија у различитом облику и готово је узалудно анализирати кризу унутар ње саме.

Порука теме *Политичка култура* јесте да политичка култура представља један од израза духа времена повезан са социјалним искуством, како у погледу признавања друштвеног ауторитета, тако и у личним доживљајима друштвене стварности. У тим доживљајима се обично преламају лоше стране признатог ауторитета. Тај аспект политичке културе појашњава оспоравање владајућих историјских парадигми које у одређеним периодима неспорно дефинишу слику света. Такав је дакле случај и са неолибералном парадигмом која од деведесетих обележава урушавање „посткомунизма”. Она је створила политичку културу која заговара компатибилност демократије и „нерегулисаног” тржишта и изједначава социјалну ефикасност са профитабилношћу капитала. Пропаст социјалистичких система је служила као емпиријска потврда тога да она нема алтернативу. Уместо управљања економијом преко политике, које је довело до урушавања социјализма, капитализам економију претпоставља политици што је деловало обећавајуће све док се није показало да сам економски успех не значи и благостање. Насупрот томе, показало се да инструментализација политике управо спречава испољавање стваралачких потенцијала људи. Уместо усмерења на развијање људских вредности, друштво се усмерава на остваривање интереса капитала који се, при том, приказују као универзални модел развоја, са тржишном демократијом као врховном истином коју сви морају да следе.

Представљање јесењег 148. и зимског 149. броја часописа *Култура* одржаће се у просторијама Завода за проучавање културног развитака а датум промоције биће одређен накнадно.

Спецификација трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Уплата за услуге СЕОН-а – одређивање DOI бројева чланака у часопису; библиометријска анализа; антиплагијаризам (програм за спречавање плагирања чланака)		144.000,00	144.000,00	144.000,00	0,00
Лектура/коректура текстова		260.000,00	260.000,00	260.000,00	0,00
Преводи текстова		130.000,00	130.000,00	130.000,00	0,00
УДК број	100 УДК бројева	50.000,00	50.000,00	50.000,00	0,00
Штампање часописа	500 примерака	1.210.000,00	1.210.000,00	1.210.000,00	0,00
Штампање позивница	150 примерака	13.200,00	13.200,00	13.200,00	0,00
Штампање плаката	6 примерака	6.600,00	6.600,00	6.600,00	0,00
Материјални трошкови	ПТТ трошкови и сл.	84.000,00	84.000,00	82.137,38	1.862,62
Укупно		1.849.800,00	1.849.800,00	1.847.937,38	1.862,62

Ћирилица

Координатор: Синиша Стефановић

Током 2015. године настављена су истраживања историјског тока у коме је умањиван значај ћирилице као матичног и службеног писма у Србији, данашњи правни оквир њеног положаја као и последице тренда по националну културу, државни и културни идентитет.

Обрађена је нова грађа у библиотекама, прикупљене су све нама до сада познате анкете и статистички прегледи различитих аспеката, успостављена сарадња и размена података са стручњацима у земљи и иностранству. Одржано је предавање и успостављена сарадња са Музејом језика и писма у Тршићу. Отпочео је рад на коначном извештају у форми монографије.

Одобрена средства у износу од 70.000 динара потрошена су према спецификацији трошкова.

Структура трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Набавка литературе и текући трошкови	Набавка литературе домаћих издавача, фотокопирање, скенирање, чланарина Народна библиотека Србије	70,000.00	70,000.00	70,000.00	0.00
Укупно		70,000.00	70,000.00	70,000.00	0.00

Циклус трибина „Стеван Мајсторовић”

Координаторке: Тамара Петровић и Маја Маринковић

Фебруар 2015.

Какав је ваш однос према култури - истраживање понашања и ставова грађана општине Гроцка о култури

Учесници: Зорица Атић, директорка Центра за културу Гроцка, Првослав Плавшић, главни истраживач и Бојан Милосављевић, координатор истраживања.

На трибини су представљени резултати истраживања о ставовима и односу грађана општине Гроцка према култури, које је током 2014. године спровео Центар за културу Гроцка. Циљ тог истраживања био је прикупљање и анализа свежих података са терена за потребе израде стратегије, плана рада и програмске концепције Центра за културу Гроцка.

Април 2015.

Манифестације – манифестација (и) савременог друштва

Учесници: Светлана Зрилић, ауторка емисије РТС-а „Књига утисака“, Иван Светозаревић, удружење „Манифесто“ из Књажевца, Миланка Цветковић, удружење „Туризам и манифестације Србије“, Слободан Мрђа и Биљана Јокић, Завод за проучавање културног развитка и Дејан Загорац, Завод за проучавање културног развитка.

Учесници трибине понудили су одговоре на питања зашто културне и туристичке манифестације привлаче публику, ко су посетиоци манифестација, због чега се у њихову организацију улажу значајна финансијска средства и како успешно организовати квалитетну манифестацију. Том приликом представљен је и приручник „Водич за организаторе манифестације“, аутора Дејана Загорца, истраживача у Заводу за проучавање културног развитка.

Мај 2015.

Ко је на мрежи?

Учесници: Милош Ђајић, Центар модерних вештина, Ангелина Радуловић, новинарка и активисткиња удружења „Родитељ“, Иван Ћосић, технолошки предузетник, блогер, издавач, Весна Милосављевић, директорка портала Seecult.org, Златко Црногорац, извршни продуцент у установи културе „Пароброд“, Ивана Зарић и Наташа Ристић, ТВ водитељке, уреднице портала „Инвент“, Тамара Петровић, Завод за проучавање културног развитка.

На трибини су представљени појединци и организације, познати и успешни „становници“ сајбер простора који се користе друштвеним мрежама, блоговањем или другим интернет оглашавањем у свом раду и на тај начин значајно утичу на јавност, друштвене актере и публику.

Јун 2015.

Позориште – публика – маркетинг

Учесници: Тамара Вучковић Манојловић, директорка Југословенског драмског позоришта у Београду, Александар Милосављевић, управник Српског народног позоришта у Новом Саду, Милан Лучић, менаџер за област уметности у Британском савету у Београду, др Ксенија Радуловић, доценткиња на Факултету драмских уметности у Београду.

На трибини се разговарало о улози и значају маркетинга у позоришту. Учесници су поделили своја искуства о раду на креирању и реализацији маркетиншких кампања у позоришту и њиховим ефектима. Било је и о речи о томе колико кампање утичу на посећеност позоришних представа, да ли публика и на тај начин стиче навику да одлази у позориште, који су циљеви маркетиншких кампања: комерцијални (тржишни ефекти), али

истовремено и културолошки (не само квантитативно увећање броја посетилаца, већ и неговање публике, њен квалитативни раст).

Новембар 2015.

Култура читања у дигиталном добу - књиге и узори Фејсбук генерације

Учесници: Зоран Хамовић, главни и одговорни уредник издавачке куће Слио, доц. др Далибор Петровић, социолог, Саобраћајни факултет у Београду, Тамара Вученовић, ауторка емисије „Дигиталне иконе” - Радио Београд, доц. др Маја Вукадиновић, културолошкиња, Академија лепих уметности у Београду.

Трибина је организована непосредно након Међународног београдског сајма књига који је обележила својеврсна медијска сензација изазвана бестселером по укусу тинејџерки. Учесници трибине анализирали су читалачке навике генерације која одраста уз блогове и друштвене мреже. Говорило се о узајамној вези таблоидне културе и тржишта књига у Србији, о томе како ријалити, као доминантни телевизијски формат, утиче и на књижевни укус, ко су списатељске звезде по мери медија и шта нам популарне књиге и њихови аутори говоре о преовлађујућим вредностима код нас.

Спецификација трошкова

Трибина „Стеван Мајсторовић“	Спецификација	Планиран о	Уплаћен о	Реализован о	Враћено
Путни трошкови	10 учесника	70.000,00	70.000,00	56.056,00	13.944,00
Стручни сарадник	Хонорар	68.000,00	68.000,00	52.803,57	15.196,43
Репрезентација/кетеринг	5 трибина	100.000,00	100.000,00	85.104,36	14.895,64
Укупно		238.000,00	238.000,00	193.963,93	44.036,07

Галерија Завода

Извештај о реализованим изложбама

Током 2015. године, одржано је укупно 18 изложби у Галерији Завода за проучавање културног развоја. На организацији изложби учествовали су чланови Савета Галерије: Марина Лукић Цветић, мр Драгана Мартиновић, мр Ана Стојановић, Пеђа Пивљанин и Душан Невајда.

Списак одржаних изложби (хронолошки):

РИБЕ, аутор Никола Вукосављевић

Трајање: 27. јануар–11. фебруар

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

ЉУДИ И ПЕЈЗАЖ РАВНИЦЕ, аутор Јене Вишинка

Трајање: 12–25. фебруар

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

ИМПРЕСИЈЕ СА КУБЕ, ауторка Оливера Јанковић

Трајање: 26. фебруар–25. март

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

ТОРЊЕВИ И ЗВОНА, аутор Иван Вешић

Трајање: 26. март–15. април

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

ОБЛИЧЈА, ауторка Даринка Слијепчевић

Трајање: 16–28. април

Текст за каталог: Душан Невајда

ЛИНИЈА СПАЈАЊА, ауторка Невена Максимовић

Трајање: 29. април–12. мај

Текст за каталог: мр Драгана Мартиновић

ТРАГОМ ЖИЧКИХ ИКОНА, документарна изложба слика и фотографија у оквиру манифестације „Музеји Србије, десет дана од 10 до 10“; изложбу приредила Марина Лукић Цветић

Трајање: 13–27. мај

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

ОРАШАЦ – ИНСПИРАЦИЈА, групна изложба аутора, учесника другог сазива ликовне колоније „Вожд“

Трајање: 28. мај–9. јун

Текст за каталог: мр Драгана Мартиновић

КАПИЈЕ ОД ПОЧЕТКА ДО КРАЈА, аутор Слободан Ђошић

Трајање: 10–25. јун

Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

АЛУЗИЈА У МЕТАФОРИ, изложба скулпторалних објеката и инсталација ауторке Еме Бреговић

Трајање: 20. август–2. септембар

Текст за каталог: Стеван Вуковић и Симона Огњановић

ШТА СЕ КУВА, аутор Миодраг Којић

Трајање: 3–16. септембар

Текст за каталог: Жељко Држовић Зед

ПРИЧА О ХЛЕБУ, документарна изложба у оквиру манифестације „Дани европске баштине 2015. године – стари и традиционални занати, очување и одржање“; изложбу приредила Виолета Цветаноска
Трајање: 17–30. септембар
Текст за каталог: Виолета Цветаноска

АПСТРАКЦИЈА МОГУЋЕГ, ауторка Татјана Димитријевић
Трајање: 1–14. октобар
Текст за каталог: Љубиша Димитријевић

СПОЗНАЈА ТАЈНЕ ПОСТАЊА, аутор Ненад Станковић
Трајање: 15. октобар–11. новембар
Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

НОВИ ПОГЛЕД 2, аутори Иван Павић, Оливера Гаврић Павић и Славица Марковић
Трајање: 12–25. новембар
Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

БЕЛИНЕ – СПИРАЛА, ауторка Гордана Чекић
Трајање: 26. новембар–9. децембар
Текст за каталог: мр Драгана Мартиновић

РИБЕ – ИЗМАШТАНО И СТВАРНО, аутор Миливоје Богатиновић
Трајање: 10–22. децембар
Текст за каталог: Марина Лукић Цветић

СВЕСНО И ГРАД, ауторка Снежана Петровић
Трајање: 23. децембар 2015–25. јануар 2016.
Текст за каталог: др Јасна Јованов

Спецификација трошкова

Галерија	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Штампа	Каталози, плакати и позивнице	97.200,00	97.200,00	97.200,00	
Путни трошкови	Дневнице, транспорт и смештај	144.000,00	144.000,00	144.000,00	
Трошкови транспорта	Транспорт слика	48.000,00	48.000,00	48.000,00	
Репрезентација/кетеринг		36.000,00	36.000,00	34.464,61	1.535,39
Укупно		325,200,00	325,200,00	323.664,61	1.535,39

Промоција и имплементација УНЕСКО Конвенције о заштити и унапређењу културне разноликости

Координатор: Бојана Субашић

Сарадници: Богдана Опачић, Тамара Петровић и Слободан Мрђа

Завод за проучавање културног развоја је, заједно са Министарством културе и информисања, одређен за Контакт тачку за Србију (према члану 9. и 28. Конвенције) у циљу промовисања и имплементације *Конвенције о заштити и промоцији разноликости културних израза* (Унеско, 2005) и размену информација које се односе на Конвенцију. Наша земља је Конвенцији приступила 2009. године. Као и претходних година, Завод за проучавање имао је неколико активности које се тичу Конвенције. Како је 2015. година била у знаку обележавања јубилеја десетогодишњице од доношења Конвенције 2005, активности Завода фокусирали су на промоцију Конвенције и њених програма.

У периоду фебруар-април организован је још један циклус председнице пројеката за подршку Међународног фонда за културну разноликост за пројекте из Србије. Преко 20 потенцијалних апликаната је у том периоду посетило просторије Завода и разговарало за представницима задуженим за рад на имплементацији Конвенције, у оквиру редовних консултација за писање пројеката. Такође, у Заводу су одржани и састанци националне председнице комисије, на којима је за коначну селекцију од стране Панела експерата у Паризу одабрано три пројекта:

1. Пројекат *Building a Sustainable Digital Culture Industry in Serbia - ARTPORT* Народног позоришта у Београду који је у сагласности са политиком Унеско *Конвенције о заштити и унапређењу разноликости културних израза*, јер се односи на дигитализацију позоришних садржаја и подизање професионалних капацитета за нове форме промоције и учешћа на тржишту (пројекат из јавног сектора).
2. Пројекат *Fijuk Network Development* удружења Турбо комикс из Панчева, усмереног на повезивање и умрежавање уметника из Србије са уметницима из иностранства који ће кроз заједнички рад подизати квалитет ангажоване уметности и алтернативне уметничке сцене у Србији. С обзиром да у оквиру система културне политике Србије не постоји подршка оваквом уметничком изразу, посебна вредност пројекта огледа се у чињеници да води обогаћивању културне сцене и понуде (пројекат из цивилног сектора).
3. Пројекат *Serbian Network: Audiovisual Culture for the Next Generation*, Српске филмске асоцијације из Београда, је трећи пројекат кандидован за подршку Међународног фонда за културну разноликост. Пројекат је усмерен на подизање капацитета градова и општина у Србији како би постале погодне филмске локације (*film friendly environment*). Основни циљ је сертификација *film friendly* општина и градова, и обучавање службеника у локалним самоуправама који ће постати контакт за филмске услуге (пројекат из цивилног сектора).

Иако високо оцењени од панела експерата, ниједан од наведених пројеката није добио подршку Међународног фонда за културну разноликост.

Као и претходних година и 2015. године у Заводу је обележен *Светски дан културне разноликости за дијалог и развој* (21. мај). Тим поводом организован је консултативни

семинар на који су били позвани сви апликанти за подршку овогодишњег циклуса финансирања пројеката од стране Међународног фонда за културну разноликост. Чланови комисије појаснили су критеријуме, указали на недостатке пријава и представили пројекте који су прошли предселекциони процес. Учесници су имали могућност да поставе питања комисији у вези са свим недоумицама око начина пријаве и формулисања предлога пројеката. На семинару је присуствовало око 25 представника организација и институција у култури.

У јуну месецу у сврху промоције основних вредности Конвенције, али и самог конкурса представнице националне контакт тачке за Конвенцију 2005, Ивана Зечевић из Министарства културе и информисања и Бојана Субашић из Завода за проучавање културног развоја, учествовале су на завршном догађају пројекта НЕКСТ који у сарадњи са међународним партнерима спроводи Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља у Крагујевцу. Том приликом представљена је Конвенција 2005, њени основи принципи и вредности, конкурс и његов значај за организације, као и значај усвајања Конвенције 2005 за Србију и сферу уметничког стваралаштва.

Секретаријат Конвенције је покретач програма Индикатори развоја културе у којем је до сада учешће узело око 20 земаља. Циљ програма је да се употребом мултидимензионалне методологије (Culture for Development Indicators – CDIS) сагледа стање у култури једне земље и истовремено обезбеди јединствени алат за компаративну анализу различитих земаља. Србија се 2015. године прикључила земљама које на овај начин процењују стање у култури. Главни носилац пројекта је Министарство културе и информисања, а технички реализатор је Завод за проучавање културног развоја. Методологија подразумева анализу културе кроз 7 димензија (економија, управљање, партиципација, родна равноправност, баштина, образовање, комуникација), односно 22 квантитативна и квалитативна индикатора у оквиру њих.

Поводом покретања пројекта, Министарство културе и информисања је, у сарадњи са Заводом за проучавање културног развоја, 02. јула 2015. године реализовало прву радионицу на којој је детаљно представљена поменута методологија. Радионица је била намењена представницима институција, установа и организација, које ће у сарадњи са српским тимом за спровођење методологије, бити извори информација и статистике за израду анализе 7 димензија, односно 22 индикатора. Одржан је први састанак (*preparatory meeting*) са представницима институција и организација које ће узети учешће у имплементацији. У септембру је радна група започела реализацију пројекта, а од октобра до новембра од стране Завода реализовано је теренско истраживање о културним навикама, потребама и ставовима грађана Србије за потребе пројекта. Истраживање је урађено на узорку од 1.565 испитаника. Завршетак пројекта планиран је у марту 2016. године.

Спецификација трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Путни трошкови и смештај за госте Конференциј е	Трошкови за планираних 20 гостију Конференције и семинара	117.000,00	117.000,00	0,00	101.226,84 (117.000,00)
Превод	Хонорари за два преводиоца и опрему	78.000,00	78.000,00	93.773,16	-15.773,16
Кетеринг	Кетеринг за госте 2 конференције	65.000,00	65.000,00	64.164,39	835,61
Трошкови превоза на Генералну скупштину Конвенције 2005	Авионска карта за представника Завода Београд- Париз-Београд	40.000,00	40.000,00	0,00	40.000,00
Трошкови смештаја ради присуства Генералној скупштини Конвенције 2005	4 ноћења за представника Завода	100.000,00	100.000,00	0,00	100.000,00
Дневнице	Дневнице за представника Завода – 5 радних дана	65.000,00	65.000,00	0,00	65.000,00
Укупно		465.000,00	465.000,00	157.937,55	307.062,45

Спецификација трошкова прва уплата донација (Унеско)

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Остаје у буџету Завода
Путни трошкови за предаваче и госте из Србије и иностранства	Авио карте за госте из иностранства, трошкови превоза за госте из Србије	145.399,00	145.399,00	0,00	145.399,00
Трошкови кетеринга	40 људи x два дана (ручак, кафа, освежење...)	106.131,00	106.131,00	0,00	106.131,00
Трошкови смештаја	20 учесника x просечно 65 УСД за једно ноћење	137.970,00	137.970,00	0,00	137.970,00
Штампа материјала	Припрема и штампа материјала фасцикле, хемијске оловке, плочице са именима за потребе анкетања	53.065,00	53.065,00	8.140,80	42.902,59 (44.924,20)
Теренско истраживање	Организација теренског рада/анкетања (анкетање, комуникација са анкетарима у различитим градовима, путни трошкови анкетара у рурална подручја и банкарске трансакције преноса средстава анкетарима)	498.816,00	498.816,00	500.837,61	-2.021,61
Укупно		941.381,00	941.381,00	508.978,41	432.402,59

Конференције, конгреси и симпозијуми у иностранству

SIEF Congress *Utopias, Realities, Heritages. Ethnographies for the 21st Century*

У организацији Међународног друштва етнолога и фолклориста (Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, www.siefhome.org) и хрватског Института за етнологију и фолклористику од 21. до 25. јуна 2015. године у Загребу је одржан конгрес *Utopias, Realities, Heritages. Ethnographies for the 21st Century*. Конгрес је окупио више од 900 истраживача и сарадника високо-образовних и научних институција са свих континената.

Истраживач Завода за проучавање културног развоја др Маша Вукановић је на конгресу учествовала у двострукој улози. У оквиру теме „Socialist and post-socialist studies“ руководила је панел сесијом *Socialist heritage, memories, realities* на којој је представљено шест радова аутора који се баве истраживањима социјалистичког наслеђа у државама централне и југоисточне Европе. Кроз рад *Buuuauhhh... reluctant dragon: cultural centres, linking culture and education (from SFR of Yugoslavia)* представила је пројекат Завода за проучавање културног развоја „Културна партиципација и културно наслеђе“.

Учешће др Вукановић на SIEF Конгресу резултирало је великим интересовањем за пројекте Завода за проучавање културног развоја као и контактима који омогућавају успостављање будуће сарадње са референтним универзитетским и истраживачким центрима нарочито у Европи.

Културна политика и заводи за заштиту споменика културе 2015

Ефекат пројекта „Културна политика и заводи за заштиту споменика културе“ (чији је резултат истоимена студија 2014. године објављена на сајту Завода) је позив асоцијације Стална конференција градова и општина да се истраживачи Завода за проучавање културног развоја др Маша Вукановић и мр Ана Стојановић укључе у припрему докумената потребних за израду закона којим ће се успоставити систем интегративног очувања наслеђа са посебним освртом на положај непокретног културног наслеђа. Полазећи од резултата изнетих у студији „Културна политика и заводи за заштиту споменика културе“ др Вукановић и мр Стојановић су:

- Припремиле и спровеле разговор са фокус групом коју су чинили представници 10 од 14 завода за заштиту споменика културе. За разлику од фокус групе са представницима завода за заштиту споменика културе која је са циљем идентификовања различитих проблема у раду завода одржана у оквиру пројекта „Културна политика и заводи за заштиту споменика културе“ децембра 2013. године, у овом разговору одржаном 23. 03. 2015. у просторијама СКГО акценат је стављен на питања везана за законски оквир у коме се данас одвија очување непокретног културног наслеђа. У разговору је учествовао и представник Сектора за културно наслеђе Министарства културе и информисања.
- Припремиле упитник за представнике градова и општина у Србији са циљем да се утврди однос доносиоца одлука на локалном нивоу према непокретном културном наслеђу и његовом интегративном очувању што укључује и промоцију у сарадњи различитих локалних актера. Упитник је у електронској форми на адресе свих градова и општина у Србији упутила асоцијација Стална конференција градова и општина. На упитник је одговорило 73 градова и општина односно 36,87% од укупног броја градова и општина у Србији.

- Учествовале у припреми разговора са фокус групом коју су чинили представници осам јединица локалне самоуправе и два завода за заштиту споменика културе. Разговор је одржан крајем априла 2015. године у просторијама асоцијације Стална конференција градова и општина.
- Спровеле анализу нових података.

Резултати и истраживања „Културна политика и заводи за заштиту споменика културе“ и допунског истраживања спроведеног почетком 2015. године су представљени на Другој међународној конференцији „Очување и унапређење историјских градова“ одржаној 14. и 15. маја 2015. године у Сремским Карловцима а радна верзија студије (чије издање припрема асоцијација Стална конференција градова и општина) била је упућена правном тиму Министарства културе и информисања. Да су поједини предлози уважени сведоче и предлози измена чланова 6, 16 и 25 у члановима 3, 8 и 11 „Предлога закона о изменама и допунама Закона о култури“ који се налази у процедури Народне скупштине Републике Србије.

Службени пут у Словенију

Истраживачи Завода за проучавање културног развитка, Богдана Опачић и Бојана Субашић, су у периоду од 29. до 31. јула 2015. године посетиле Републику Словенију где су, у Љубљани, обавиле разговоре са филмским актерима и делатницима. Циљ посете био је увид у могућности сарадње и потенцијала за заједничке активности у сфери истраживачког рада у оквиру филмске индустрије. С обзиром на чињеницу да су Србија и Словенија културолошки и језички блиске, генерални циљ био је сагледавање филмског стваралаштва и потенцијала сарадње једне земље чланице Европске Уније, која са једне стране користи финансијске предности Уније, али и развија партнерске односе са себи блиским земљама као што је Србија. Поред тога сагледано је тренутно стање заједничких активности и пројеката Србије и Словеније, као и предности МЕДИА програма за кинематографију.

У складу са основном идејом, пилот активности у сврху потенцијалне сарадње на истраживачком пољу, разговори су вођени са: Данијелом Хочеваром, председником Удружења филмских делатника Словеније и директором приватне продуцентске куће *Вертиго*, Војком Стопаром, директором *Виба Филм* студија, Сабином Бришки, представником *Деска Креативне Европе* Словеније, у потпрограму МЕДИА, Нерином Коцјанчић, представником *Словенског филмског центра* и Алешом Горишеком, представником *Film Commision Slovenia*. Основни закључци разговора са филмским актерима су:

- Између Србије и Словеније је копродукција развијена, али се првенствено своди на лична познанства филмских делатника;
- Уласком у МЕДИА програм побољшана је сарадња и са осталим земљама, те у томе лежи велики потенцијал за даљи развој сарадње Србије и Словеније (када и Србија буде приступила програму);
- На регионалном нивоу као најзначајнији актер у повезивању филмских делатника и подстицању копродукција издваја се Синелинк у оквиру Сарајево Филм Фестивала, са напоменом да би требало да буде више оваквих активности, нарочито у Србији;

- Предност Словеније у односу на друге земље региона је постојање Виба Филма, јавног филмског студија, који финансира Влада Републике Словеније, у којој филмски делатници које добију средства на националном конкурс за филм, могу бесплатно користити савремену опрему и студија;
- Највећи проблем филмске индустрије у Словенији је област креирања сценарија, те су пожељна партнерстава са Србијом која се сматра успешном у том делу, не само у директном повезивању, већ и кроз заједничке радионице и размену вештина и искустава;
- Истакнуто је да Film Commission Serbia много боље функционише него Film Commission Slovenia те би и у том правцу могла да се развије сарадња по моделу преношења искустава и јачање капацитета на пољу промоције филмских локација;
- Истраживачки рад у сфери кинематографије сматра се пожељним, јер би се на тај начин креирала база свих елемената за будућа, успешна партнерства. Посебно би било пожељно учешће на међународним конкурсима ради едукације, размене искустава и повезивања филмских делатника (маркет програми, попут Синелинка у Сарајеву).

Учешће у изложби Природњачког музеја „Три боје вина“

Јединствени виноград у срцу Београда јесте један од заштитних знакова Завода за проучавање културног развитка. Присуствујући једном од догађаја одржаним у Заводу кустос Природњачког музеја, гђа. Ђорђевић – Милутиновић, која је припремала изложбу овог музеја „Три боје вина“, упутила је позив Заводу да се укључи у припрему ове изложбе. Истраживач Завода, др Маша Вукановић је припремила текстове који се тичу прославе дана Св. Трифуна, заштитника виноградара, чији је дан одабран и за славу Завода, као и традиције неговања лозе у дворишту Завода чији је покретач и руководилац г. Петар Деспотовић. Изложба се састоји од два сегмента од којих је један приказан у Галерији науке и технике САНУ а други у Галерији Природњачког музеја на Калемегдану. Сегмент посвећен винограду Завода за проучавање културног развитка уврштен је у део изложбе у Галерији науке и технике САНУ. Изложба је отворена 23. 12. 2015. а траје до 27. 2. 2016. године.

Рестауро

Представници Завода за проучавање културног развитка, в.д. директора Марина Лукић–Цветић и истраживачи др Маша Вукановић и мр Ана Стојановић, почетком маја 2015. године посетиле су Сајам конзервације „Рестауро“ који се сваке године одржава у италијанском граду Ферара. На Сајму се представљају најновији приступи пре свега у области заштите непокретног културног наслеђа, што је био случај и 2015. године. Имајући у виду да је Италија једна од водећих земаља у овој области, посета је била подстицајна пре свега у смислу сагледавања праваца којима и Србија треба да тежи, посебно у светлу настојања да се непокретно културно наслеђе проактивније укључи у процесе остваривања одрживог развоја на локалном и националном нивоу. У том смислу, поучне су биле и посете градовима Болоња, Вићенца, Верона, Падова и Трст, што је био део пакет аранжмана туристичке агенције.

Спецификација трошкова

Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Уплаћено	Реализовано	Враћено
Путни трошкови	2 возне карте за представнике Завода ради обављања разговора у Љубљани	22.000,00	22.000,00	20.993,00	1.007,00
Дневнице и смештај	Дневнице и смештај истраживачког тима ради одржавања фокус група	60.000,00	60.000,00	39.575,06	20.424,94
Путни трошкови	Комби превоз за представника Завода ради учешћа на конференцији у Загребу	7.500,00	7.500,00	7.260,00	240,00
Котизација, смештај и дневнице	4 ноћења и 5 дневница ради присуства 12. Конгресу Међународног друштва етнолога и фолклориста (СИЕФ-а) у Загребу	62.500,00	62.500,00	51.113,20	11.386,80
Путни трошкови и смештај	3 представника Завода ради присуства на Сајму конзервације и рестаурације Рестауро у Ферари (Италија)	148.000,00	148.000,00	84.310,19	63.689,81
Укупно		300.000,00	300.000,00	203.251,45	96.748,55

Press извештај 2015

Током 2015. године број Завод за проучавање културног развитка представио је јавности резултате једног истраживања “Атлас галерија и излагачких простора у Србији” (2014, Завод за проучавање културног развитка, у сарадњи са Министарством културе и информисања Републике Србије). Такође, представљена су четири броја часописа *Култура* (144, 145, 146, 147. број), четири трибине „Стеван Мајсторовић“ („Укуси Дунава: Хлеб“, „Позориште - Публика – Маркетинг“, „Манифестације – манифестација (и) савременог

друштва“, „Какав је ваш однос према култури? Истраживање понашања и ставова грађана општине Гроцка о култури“) и исто толико предавања и семинара ("Грађанска слава - заборављен обичај"; "Сенћански марципан", презентација Бјанке Флоарее, руководиоца Деска Креативна Европа Румунија, консултативни семинар посвећен Конвенцији за заштиту и унапређење разноликости културних израза, Унеско, 2005, и Међународном фонду за културну разноликост). Одржане су три промоције књига („Двоструке мањине у Србији. О посебностима у религији и етницитету Румуна у Војводини“, Београд: Балканолошки институт САНУ, 2015; "Карановац - Краљево у српској штампи 1868-1903" приредио Славко Маржик, издавач Народни музеј у Краљеву; књиге проф. Љиљане Мишић „Велика река“, у издању Академије уметности Нови Сад), и промовисано је чак 15 изложби, међу којима су и оне специјално припремљене за Дане европске баштине и манифестацију „Музеји од 10 до 10). Такође, промовисан је и конкурс Међународног фонда за културну разноликост и финални извештај националних консултација "Култура и развој", у којим је учествовала Србија са још пет земаља.

Поред тога, доста су била актуална и старија истраживања Завода, нарочито она која се тичу културне партиципације, уз помоћ којих су новинари објашњавали разне појаве у друштву и култури, али и гастрономије, као и истраживање "Музеји Србије - актуелно стање". Завод је током целе године активан да друштвеним мрежама: Фејсбуку и Твитеру. Остале друштвене мреже (Инстаграм, Fourskver...) нам нису доступне због непостојања службеног телефона који и био директно повезан за налозима на друштвеним мрежама. Фејсбук страница Завода има око 6.000 фанова, а Твитер страница око 300 пратилаца. Такође, медијска мејлинг листа Завода и листа културних институција и организација преко броји 2.000 контаката.

Прецизне податке о појављивању Завода у медијима немамо, јер није ангажована прес клипинг агенција која би то пратила.

Неке од важнијих објава у медијима можете видети путем следећих линкова:

<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/Dru%C5%A1tvo/2112324/Korice+ne+%C4%8Dine+knjigu.html>
<http://www.rts.rs/page/radio/sr/story/23/Radio+Beograd+1/2111152/Talasanje+-%C5%A0etnja.html>
<http://www.rts.rs/page/radio/sr/story/23/Radio+Beograd+1/2111152/Talasanje+-%C5%A0etnja.html>
<http://www.mrezakreativnihjudi.com/2015/11/predstavljanje-novih-brojeva-casopisa.html>
http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290.html:576827-Stranci-vole-corbast-pasulj-a-mi-brzu-hranu?fb_action_ids=1078669245478808&fb_action_types=og.recommends
<http://www.rts.rs/page/radio/sr/story/25/Beograd+202/2093555/Vizija+202.html>
<http://www.blic.rs/kultura/vesti/atlas-galerija-i-izlagackih-prostora-u-srbiji/9zzbjc9>
<https://www.youtube.com/watch?v=ezusKYxeXxQ>
<http://www.seecult.org/vest/apstrakcija-moguceg>
<http://www.blic.rs/vesti/beograd/hleb-nas-nasusni-otvorena-izlozba-prica-o-hlebu/dtvjhm1>
<http://www.studiob.rs/info/vest.php?id=126123>
<http://www.beograd.rs/cms/view.php?id=1698573>
<http://www.blic.rs/vesti/beograd/nesvakidasnja-umetnost-sta-se-kuva-na-ulicama-beograda/gh1yvpf>
<http://glassrbije.org/kultura/%C4%8Dlanak/u-zavodu-izlo%C5%BEba-ora%C5%A1ac-inspiracija>
<http://www.seecult.org/vest/ko-je-na-mrezi-i-zbog-cega>
http://rtv.rs/sr_lat/mladi/aktuelno/konsultativni-seminar-o-podrsci-fonda-za-kulturnu-raznolikost_601058.html

<http://www.slovoljubve.com/vesti/izlozba-tragom-zickih-ikona-neobicna-povest-o-svetinjama-iz-doba-vladike-janje>
<http://www.blic.rs/kultura/vesti/zasto-su-manifestacije-znacajne-i-zasto-ih-ljudi-posecuju/bpxw10t>
<http://www.blic.rs/vesti/beograd/izlozba-slika-oblicja-darinke-slijepcevic/f33qhjr>
<http://www.blic.rs/kultura/vesti/konkurs-medunarodnog-fonda-za-kulturnu-raznolikost/yrw08h3>
<http://www.mrezakreativnihljudi.com/2015/03/izlozba-nusic-na-kraljevackoj-sceni.html>
<http://www.vesti-online.com/Vesti/Tema-dana/473657/Zasto-prokisnjava-srpska>
<http://www.blic.rs/kultura/vesti/izlozba-fotografija-impresije-sa-kube/t3v812t>
http://www.rtv.rs/sr_ci/mladi/konkursi/poziv-za-finansiranje-projekata-iz-oblasti-kulture_571426.html
<http://www.rts.rs/page/tv/sr/story/20/RTS+1/1827156/%C5%BDikina+%C5%A1arenica.html>
http://www.rtv.rs/sr_ci/zivot/kultura/izlozba-ljudi-i-pejaz-ravnice_566414.html
http://www.rtv.rs/sr_ci/zivot/kultura/izlozba-ljudi-i-pejaz-ravnice_566414.html
<http://www.danubeogradu.rs/2015/01/dvanaest-crteza-izlozba-posvecena-svetom-savi/>
<http://www.glassrbije.org/kultura/%C4%8Dlanak/izlo%C5%BEba-posve%C4%87ena-svetom-savi>